

Landelijke onderwijsdag melkveehouderij

Ondernemen met de koe



De Natureluur, de mobiele melkinstallatie die ook op moeilijke plekken ingezet kan worden; deelnemers aan de landelijke onderwijsdag melkveehouderij zijn zeer geïnteresseerd in deze innovatie

Het is er de laatste jaren weinig van gekomen. Minimum uren tabellen laten geen lesuitval toe. De docenten veehouderij die uit het hele land zijn samengekomen, begroeten elkaar dan ook hartelijk. Vandaag zullen zij kennis bij elkaar sprokkelen en uitwisselen over actuele discussies en innovaties in de melkveehouderij. Nuttig en leuk.

In het fraaie herfstlandschap van Salland ligt Aver Heino, het praktijkcentrum voor de biologische melkveehouderij van Wageningen UR. Op dit voormalige landgoed werken boeren en onderzoekers samen aan innovaties voor

“Veel leerlingen, maar ook docenten zijn soms erg met hun beperkte vakgebiedje bezig en kijken niet veel verder”

een vitale melkveehouderij. Op 4 november is het onderwijs te gast. Het Productschap Zuivel, de Animal Sciences Group (ASG), onderdeel van Wageningen UR en de programmateams Ketenkennis en Melkveehouderij organiseren deze dag met inleiders, workshops en rondleidingen. Tijdens de biologische lunch smeden de deelnemers contacten en weven ze netwerken.

Ketens en keien

Zwier van der Vegte is bedrijfsleider van Aver Heino en medewerker van ASG. Hij leidt docenten rond en laat een van de laatste snufjes zien: de Natureluur, het eerste echte mobiele melksysteem in de wereld. Met de Natureluur gaat niet de koe naar het automatisch melksysteem maar het automatisch melksysteem naar de koe. Hiermee kan de agrariër een koppel melkvee op een behoorlijke afstand van het bedrijf melken. Van der Vegte vertelt over het onderzoek in Aver Heino. De resultaten zijn ook belangrijk voor de reguliere landbouw en de docenten luisteren dan ook geboeid. Maar hoe komen onderzoeksresultaten van de ASG bij de leerlingen en studenten? Van der Vegte nodigt de docenten uit om met hun klas op bezoek te komen. Dat gebeurt maar mondjesmaat.

Onderzoeksresultaten naar het onderwijs brengen. Dat is een van de doelen van deze dag. In mei van dit jaar spraken de programmateams Melkveehouderij en Ketenkennis van de Groene Kennis Coöperatie met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven. Belangrijk onderwerp was ondernemerschap. Een goed onder-

nemer is niet alleen met zijn eigen bedrijf bezig maar denkt innovatief en is zich bewust van de hele keten. “Dat begint bij wat de consument wil,” zegt Gerry Kouwenhoven van het programmateam Ketenkennis, “denk aan waddenmelk en omega-3-melk.” Ketendenken vraagt om creativiteit, over de grenzen kijken en denken, nieuwe verbanden willen en durven leggen. Er zit een hele keten tussen de werkzaamheden van de boer en de wensen en eisen van de consument. Kouwenhoven: “Veel leerlingen, maar ook docenten, vinden dat nog een beetje gek. Ze zijn soms erg met hun beperkte vakgebiedje bezig, zijn daarin vaak ook keien, maar ze kijken niet veel verder.” Daar valt dus nog een boel te winnen in het onderwijs.

Krachtvoer

De Natureluur is een innovatie die mede tot stand kwam door de discussies over weidegang. Koeien in de wei of op stal? Wat wil de maatschappij en wat wil de boer? Een van de workshops laat de resultaten zien van het project Koe en Wij (www.koewij.nl). Docent Jaap Dekker van de AOC De Groene Welle woonde de workshop bij. “Dit onderwerp staat erg dicht bij de leerlingen. In mijn lessen laat ik ze nadenken over de keuzes die ze maken voor bijvoorbeeld hun stagebedrijf. Van de site kunnen ze gegevens halen en daarmee hun keuzes onderbouwen. Door de voor- en nadelen af te wegen en de argumenten voor een bepaalde keuze op een rijtje te zetten, worden ze zich bewust van de rol van ervaring en traditie en ook van hun eigen normen en waarden.”

In een andere workshop presenteert Kor Oldenbroek van de ASG het digitale leerboek rundveefokkerij. In het digitale

“Een goed ondernemer is niet alleen met zijn eigen bedrijf bezig maar denkt innovatief en is zich bewust van de hele keten”

leerboek kiezen leerlingen voor een realistische praktijkvraag. Ze kunnen de vraag beantwoorden door te linken naar blokken met algemene en dierspecifieke

informatie. Wetenschappelijke kennis is op die manier toegankelijk gemaakt voor het onderwijs. Dekker gaat ook dit leerboek gebruiken. “Ik ben blij dat dit ontwikkeld is. Daar heb je zelf toch geen tijd voor. Het zou wel handig zijn als er een docentenhandleiding bij komt.” Het is de bedoeling dat het digitale leerboek volgend schooljaar toegankelijk is via de ECC.

Stef Groot Nibbelink is docent dier en veehouderij aan Hogeschool Van Hall Larenstein. Hij bezocht de workshop ‘Melken in de nieuwe realiteit’. Die realiteit is dat op termijn het melkquotum gaat verdwijnen. Hoe bereid je je als boer daarop voor? Ga je nu al groeien of stel je dat uit? Deze vragen hebben alles met ondernemerschap te maken. ASG produceerde met anderen een dvd die in vijf documentaires de keuzes laat zien waar boeren mee te maken hebben. Groot Nibbelink kan hier wel wat mee in het onderwijs naar ondernemerschap. “Deze dvd geeft handvatten om in gesprek met de ondernemer te praten over strategie.”

Ook aan de workshop Internationale prijsvergelijking heeft Groot Nibbelink veel gehad. In het licht van internationale karakter van de studie in Wageningen kan hij de internationale prijsvergelijkende cijfers op de website www.milkprices.nl goed gebruiken in zijn lessen. “Het is een mooie bron. Als de studenten bezig zijn met ondernemen in de nieuwe realiteit kunnen ze hun gegevens van deze site halen.”

Contacten

Mooie innovaties dus, heel nuttig voor de agrarische ondernemers. Maar een student die kennis heeft van de nieuwste ontwikkelingen is daarmee nog geen

goede ondernemer. In de workshop ‘Verbrede Landbouw; onze zorg’ laat Wim van der Zwan van het programmateam Ketenkennis zien hoe de leerlingen van



Docenten melkveehouderij wisselen ideeën en ervaringen uit en leggen contacten op de landelijke onderwijsdag in Aver Heino

het Edudelta College in Zeeland tijdens de opleiding al bezig zijn met ondernemerschap. Leerlingen opereren in stichtingen die opdrachten uitvoeren voor echte klanten. Dat kunnen verzorgingshuizen zijn maar ook boeren. De derde- en vierdejaars leerlingen zijn zelf helemaal verantwoordelijk voor de uitvoering van de opdrachten. Ze moeten zich daarin echte ondernemers tonen. Ze brengen een offerte uit, raadplegen externe adviseurs, stellen werknemers aan (leerlingen van de eerste of tweede klas) en dragen de opdracht over als zij zelf klaar zijn met de opleiding en de klus nog niet geklaard is. Op deze ma-

nier werkt de leerling al vroeg aan competenties die hij nodig heeft als ondernemer. “Belangrijk voor leerlingen die straks een eigen bedrijf gaan runnen”, vindt Dekker. “Zo komen ze in aanraking met allerlei zaken die zijdelings met het ondernemerschap te maken hebben.” En door deze manier van werken ontdekken ze wat het is om echt verantwoordelijkheid te dragen. Over het randje kijken, nieuwe verbanden leggen. Het zijn de competenties die een ondernemer nodig heeft. Ook voor de docenten bood deze dag een mogelijkheid om over de grenzen te kijken. Groot Nibbelink ging vooral naar Aver

Heino om contacten te leggen. Hij was heel benieuwd naar de werkzaamheden van het programmateam Ketenkennis. Welke projecten doen zij en kan hij daar wellicht in participeren? Ook wilde hij contacten leggen om studenten aan gereedschappen te helpen waarmee ze de internationale stages heardmanagement op grootschalige bedrijven kunnen invullen. “Als je de vakbladen bijhoudt dan ken je de innovaties wel,” relateert hij het belang van de workshops, “maar voor de contacten is zo’n dag heel zinvol.” □